

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, praecipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Cap. V. Quibus motivis excitandus sit Zelus seu fervor ad Apostolicam conversationem necessarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](#)

De Conversatione Apostolica in communi. 41

sive quod oderit hominem amare dignissimum, si se quod dilixerit tantum verbo & lingua eum, à quo se diligit opere & veritate vel sero est expertus. 5. Mansuetà errorum & deservitum suppotationē: sic enim ipse Deus exemplo suo docuit, teste Davide Ps. 102. dicente: *Quomodo miséretur Pater Filiorum. misertus est Dominus timentibus sē: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.* Et propterea Deus ut discurrat S. Chrysostomus ser. de nov. Concion. ad Grat. non Angelos ē cælo lapsos, Magistros humana natura p̄ficit, ne propter excellentiam naturæ, atque humana infirmitatis ignorationem asperiores nobis reprehensiones adhiberent; sed homines mortales, Magistros ac Sacerdotes concessit, homines infirmitate circumdatos, ut hoc ipso quod obnoxius eisdem sit & is, qui sermonem habet, & illi, qui audiunt, Concionatoris (cadem est ratio de Operarijs) lingue frenum injiciatur, quod eum non sinat ultra modum castigationes extendere. Atque hoc verum esse, declarat S. Paulus, qui legem illam tulit, & hanc rem nos docuit his verbis utens: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus hominibus constituitur, qui condolere posset is, qui ignorant, & errant.* Hinc & ipse Christus inter alia monita S. Magdalena de Pazzis data etiam hoc posuit, uti vit. 1. i.c. 9. refertur: *sint omnia opera tua facta cum tanta mansuetudine, & cum actu adeò humili, ut videatur magnes quidam ad trahendas creaturas ad me.* Sicque impletur illud Siracidis cap. 3. *Fili, in mansuetudine opera tua perfice, & super hominum gloriam diligēris.*

C A P U T V.

**QVIBVS MOTIVIS EXCITANDVS SIT ZE-
LVS SEV FERVOR AD APOSTOLI-
CAM CONVERSATIONEM
NECESSARIVS.**

I. **Q**uod piissimus Asceta Thomas Kempensis lib. 2. de imit. Christi c. 12. de cruce pronunciavit dicens: *Converte te supra, converte te infra, converte te extra, converte te intra, & ubique crucem invenies;* hoc æquali jure de zelo & fervore ad Apostolicam conversationem requisito dici potest, ut ex ijs, quæ mox dicentur, clarius patebit.

C 5

II. Nam

II. Nam in primis si se supra se convertat, inveniet 1. Exemplum Dei Patris, qui sic dilexit mundum, teste S. Joanne c. ; ut Filium suū unigenitum daret ; unde præclarè S. Gregorii Nazianzenus orat. 1. sequentibus verbis hujus motivi efficiam ostendit : *Huc Magistral ex tendit, huc inter Christum & legem interjecti Propheta, huc spiritualis legis perfectio* finis Christus, huc exinanita Deitas, huc assumpta caro, hanc nova illa mixtio, Deus, inquam, & homo. Atque hac omni propter omnia, & pro uno illo generis nostri Principe insnum coierunt. 2. Exemplum Christi ; qui non solum cùm forma Dei esset, semetipsum exinanivit formam servi accipiens in similitudinem hominum factus, & habitu inventut homo, humiliavit semetipsum factus obediens usque a mortem Crucis, teste S. Paulo Philipp. 2. sed etiam S. Brigittam quondam dixit, ut in revelationum illius l. 7. c. 19. legitur. *Si adhuc possibile esset, quod ego roties morerer, quod sunt anima in inferno ; ita, quod pro qualibet eorum talem mortem iterum sustinerem, qualem tunc pro omnibus sustinui, adhuc corpus meum paratus esset, subire hac omnia, cum libenti voluntate, & perfectissima charitate.* Unde meritò hanc charitatem admirans S. Bernardus S. 1. de adv. ait : *Mira quarent Dei dignatio, magna dignitas hominis sic quasi, in qua gloriarī voluerit, nō erit insipiens, nō quod aliquid videatur esse tanquam à se ipso, sed quod tantis eum fecerit ipse, à qua creatus est ; omnes enim divitiae, omnis gloria mundi, & quidquid in eo conspicitur, minus est hanc gloriā, immo nec aliquid in comparatione illius. Sed & S. Paulus hoc exempli sibi & alijs 2. Cor. 5. proponens ait : Charitas Christi urget nos ut scilicet, quemadmodum ille pretiosum suum sanguinem animam pro hominibus offerre nō dubitavit, ita & Operari quisq; viliorē longè animam & vitam suam pro iisdē trade re non detrectet.* 3. Exempla Sanctorū, ex quibus tamē nō pauca hic afferre placet. Et Moyses quidem tanto erga Populi sibi comissi salutem zelo exarsit, ut confidenter ad Deum dixerit; Exod. 32. Aut dimitte eis hanc noxam ; aut si non facias, dele me de libro, quem scripsisti. S. Paulus adeò diligebat Fratres suos, corūmque salutem sivebat, ut optaret anathemati fieri pro illis. Rom. 9. Hinc & alibi 2. Cor. 11. v. 29. dixit. *Quis scandalizatur, & ego non uror ; quis infirmatur, & eg*

gen infirmor: Et iterum: Per triennium nocte & die non cef-
 savi cum lacrymis monens unumquemq; vestrum. De S. Frâ-
 nisco Seraphico, Sanctus Bonaventura c. 8. vit. scribit: Cùm
 Franciscus animarum salutem viscerosa pietate appeteret, &
 fervida æmulatione zelaret, suavissimis dicebat se repleri
 odoribus, & quasi pretiolo unguento leniri, cùm Sanctorum
 Fratrum per orbem degentium odoriferâ famâ multos audi-
 ret ad veritatis viam reduci, ex talium auditu exultabat in
 Spiritu, benedictionibus omni acceptance dignissimis Fra-
 tres illos accumulans, qui verbo & opere ad Christi amorem
 inducerent peccatores. S. Franciscus Xaverius adeò ferven-
 tem habebat zelum procurandæ alienæ salutis, ut ei innatus
 videretur, teste Tursellino l. 6. vit. c. 10. Huc ille toto im-
 petu ferri, in hoc totus esse, hoc omnibus expetere votis, in
 hoc maximè acquiescere, ut Christo aggregaret, quâm plu-
 rimos. Nec minor quærendi novos Greges, quâm partos
 tuendi cura erat. Quippe ita eos præceptis atque institutis
 instruere erat solitus, ut externi Pastoris operâ non magno-
 pere indigerent, nec rerum ad Christianos spectantium scien-
 tiâ ipsis cederent Europæis. Ubique confessionibus audiendis,
 reconciliandis dissidentibus, ægris sublevandis, cæte-
 risque pietatis officijs dabat operam, adeò cibi & potionis
 oblitus, ut sæpè biduum, triduumve traduceret jejunus.
 Hinc non contentus apud Indos & Japones suam charitatem
 extendisse, ipsa etiam Sinarum claustra severissimis licet le-
 gibus & custodijs firmata penetrare cum aperto capitâ peri-
 culo tentabat. Sed & Orlandinus l. 11. hist. Soc. n. 119. de
 eo scribit, quod in regno Bungj, Regis curâ non intermissâ,
 multas quotidie horas in erudienda multitudine collocarit,
 & suas quoque Lusitanis impertiverit, unam ante lucem ad
 corum animos expiando, alteram sub noctem ad eosdem co-
 hortandos & incendendos, atque ita totum diem per sum-
 mā corporis negligentiam distentus fuerit. Querentibus
 Domesticis & amicis, quod nimis sero se tecto recipere,
 respondebat, nihil esse, quod sui rationem ducerent, cùm
 instaret hora convivij, aut se de die numerarent in vivis:
 si secus agerent, apud se graviter offenduros, suum ci-
 bum esse animarum salutem, & in summis habere se de-
 licijs, si vel unius Japonis animam lucifaceret, San-

Quas

Etus Ignatius Loiola, Ribadeneira l. 5. viræ testante, tanto pariter zelo erat accensus, ut inter ipsam etiam negotiorum molem perditas meretriculas tanto studio conaretur ab impuritate abducere, ut, si quæ ex ijs resipiscere vellet, grandis jam natu vir, & præpositus generalis antecedere ipsem. & perductoris quodammodo munere fungi, Christi causâ non erubesceret. In quo cùm admoneretur à quibusdam, frustra tempus ac laborem insumi, quippe insanabiles esse ejusmodi feminas, ac, licet in præsentia pœnitentiam ostenderent, brevi tamen ad ingenium reddituras, ego verò, inquit ille, cuiuslibet istarum unius tantum noctis impeditissime flagitia & injurias in DEUM, omnis operæ & vigilantia pretium duxerim. Et ne soli duntaxat virili sexui hic zelus proprius videatur, memorabilis prorsus fuit S. Mariae Magdalena de Pazzis Zelus, de qua in l. 4. vit. c. 24. legitur, quòd orans quondam in raptu pro conversione cujusdam peccatoris clamárit: O si aliquando Dæmones non haberent occasionem molestandi me visione peccatorum humanorum! O verbum, quàm libenter paterer quodvis genus Martyrij, dummodo cum viderem conversum, sed non esset mihi Martyrium, verum Paradisus. Et aliás, ut c. 28. refertur, dicebat: Adeò desidero animas conducere ad te, ut mihi sit poena hoc desiderium, ut mihi sit quasi quidam infernus. Hinc & peculiari devotio prosequebatur eos Ordines, qui ex peculiari instituto vacabant conversioni animarum, dicebântque, se invidere aviculis, quæ volare possent, quòd vellent, cò quòd & ipsa sine præjudicio suæ Professionis cuperet, si possibile foret, totum mundum peragrare propter animas convertendas. Unde etiam somnians de zelo animarum somniabat, & loquebatur de conversione Infidelium, atque ut ex sua parte cooperaretur, assiduò offerebat pro ijs sanguinem JESU, & applicabat hâc intentione opera Religionis, preces, communiones, & multas afflictivas pœnitentias, quibus carnem suam atterebat, & hoc ipsum etiam Monialibus suæ curæ commisifis commendabat. Imò in eundem finem à Deo petebat infirmitates, aliásque tribulationes, obtulitque se ad tolerandas pro peccatoribus ipsas etiam inferni pœnas, si DEO ita placaret. Aliquando verò in ectasi dicebat: Domine, si non facis mihi gratiam istam, dando scilicet animas, quas à te peto, dicam

eam etiam ego, nolle me venire ad possidendum gloriam, quam mihi præparasti. Alia vice dixit: Si DEVS à me petret, ut olim petiit à S. Thoma Aquinate, quam mercedem vellem pto meis laboribus, non aliam peterem, quā salutem animarum. Sed & S. Teresa simili Zelo aecensa, teste Marchantio in virga Aaron lect. 1. dicebat: Quantum mihi damnum, aut cur conqueri deheo, licet usque ad diem Judicij pœnas Purgatorij sustinere oporteat, modò per illud consequar, quod anima una salvetur; quantò ergo magis, si de pluriū animarum lucro agatur, id vereri non deberem? cùm verò legendo Vitas Sanctorum incidisset in aliquos, qui multas animas ad DEVVM reduxerant, magna consolatione afficiebatur, dicebatque, se magis hoc eis invidere, quā multa Martyria, quæ patiebantur; ideoque vel maximè extimabat illos Ordines, qui conversioni & lucro animarum studebant. Et, si aliquis talium ægrotaret, pro eo assidue orationem fundebat, ut citò convalesceret, & ad lucrum animarum rediret. Quod si verò talium quempiam omnino mortuum audiebat, et si non esset ad planctus Feminarum proprios proclivis, magno tamen cum dolore lacrymas copiosas profundebat ob jacturam unius in terra, qui tot animas cælo lucrabatur, cùm tamen audita morte Fratris ne unam quidem lacrymulam profudisset, ut Author vitæ l. 3. c. 35. testatur.

III. Jam verò si *infrase*, ad ipsum scilicet infernum, se metipsum convertat, non levia iterum motiva inveniet ad eundem Zelum accendendum, sed duo præcipue. 1. Diaboli studium ac fervorem in animabus perdendis, quod quidē ipse met olim fassus est in judicio, audiente S. Birgitta (ut P. Petrus Pennequin. p. 2. Isagog. ad amorem divinum c. 27. testatur) dum dixit, se majori impetu ferri in perniciem Animarū, quā torrens violentus per campos rapi consuevit. Causam verò rogatus à Christo respōdit: Quia tu illas tantopere amas. Hinc meritò S. Carolus Borromæus hoc motivū Operarijs oculos sequentibus verbis posuit, ut p. 5. Act. Medit. l. 3. c. 2. fol. 838. videre est: Considerent prætereat terribilem animarū stragem, quam generis humani sempiternus hostis Sathanas facit, quantum in illis perdendis sollicitudinem adhibeat, quibus utatur Ministris, quā alacritate, quibus laboribus & Vigiliis scoteat Ministri opus urgeat indefessi & assidui, ydēm que

que perpetui est obfirmati. Quare turpissimam rem factuerosse men-
existimare debent IESV Christi Ministri, si ita Magistri sui
voluntatem, dignitatēq; suam atq; sempiterna pramia per-
dant, vel à Christiana charitate tam alienos se prabeant, n
à Sathanā Ministris superari se finant, patianturque, ut illi
maiori studio ad se, alioq; perdendos, quam ipsi ad suam &
aliorum salutem tuendam incumbant. 2. Excitare meritū
quoq; deberet ad Zelum gravitas infernalium p̄cenarum, qua
præparatur ipsis Peccatoribus; quod motivum S. Augustinu
lib. de salut. mon. e. 55. sequentibus verbis suggestit: O m
Frater, numquid ferrea sunt carnes nostra, ut non contremi-
scant, vel etiam sensus noster Adamantinus, ut non molle-
scat, aut etiam minimè evigilet ad illa DEI verba: Ite male-
dicti in ignem aeternum? Quare non dicimus cum Jeremias
Propheta c. 9. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis mei
fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos Filios
Populi mei? Certè huc etiam suo modo applicari potest id,
quod idem S. Doctor ad Fratres in Eremo dixit: Cadit Asinus,
& omnes eum sublevare festinant. Clamat porcus, & omnes
cateri porci cum ipso clamant. Clamat inter tormenta (aut
periculum certè illorum incurendorum) Fidelis (aut Pec-
cator) & non est, qui exaudiat. Ecce vestra inhumanitas.

IV. Quod si vero se extra se convertat Operarius, tria ite-
rum non minus efficacia motiva reperiet ad Zelū accedendū.
1. Dignitatem animarum, pro quibus laborat, quam quidem
breviter & verè indicavit S. Gregor. Nyssenus ho. 4. in Ecclesi-
dicens: Qui humanam novit naturā, nec totum quidē mus-
tum dixit satis justum pretium, quod detur pro anima homi-
nis. Cujus rationem ulteriore assignans S. Bernardus c. 3.
Medit. Totus quidem iste mundus, ait, ad unius anima pre-
mium astimari non potest; non enim pro toto mundo animam
suam DEVS dare voluit, quam pro anima humana dedit.
Sublimius est ergo anima pretium, qua non nisi sanguine
Christi emi potuit. Hinc meritū S. Dionysius c. 3. de cœl. Hic
dixit; omnium divinorum divinisimum est cooperari DEO
in salute animarum. Et S. Gregorius ho. 1. 1. hom. 12. in Eze-
chielem id ipsum confirmans, nullum, ait, omnipotenti DEO
tale est sacrificium, quale est Zelus animarū. Unde recte con-
cludens S. Chrysostomus hom. 3. in 1. Corinth. Etsi, ait, im-
mensu

osse mensas pecunias pauperibus eroges, plus tamen effeceris, siu-
nam converteris animam. Ut adeò meritò S. Catharina Se-
per. nensis, quemadmodū in vita illius Surius & alij testantur, si
quem Dominicanæ Familia Alumnum per plateam vidisset
incedere, domo egrediens, vestigiis ejus pia oscula ferre solita
sit, eò quòd divinitus sibi pulchritudo animæ ostensa fuerit,
quæ sit in gratia, atque adeò ter felices ducat eos, qui ad hoc
operam suam conferrent. Unde iterū hoc motivo excitans O-
perarios S. Carolus Borromæus l.3.c.2.aet.med.f.837. Animo,
inquit, assiduè cogitent, quam nobiles sint animæ, Et pretiosa
in conspectu Domini, quantas sit earum dignitas, quas proprio
sanguine redimere Filius DEI non dubitavit: quamq; pre-
cellens opus sit, in eo salutari officio DEI esse Cooperatores, quo
nihil certè in terris illustrius, nobilisve excogitari potest.

2. Reperiit extra se Operariorum paucitatem, ex quo motivo
sic ad Zelum incitat idem Sanctissimus Antistes: Sed & illud
considerent, quanta, quāq; ampliæ sit messis, quanta Spiritua-
lium bonorum egestas, quanta salutariter agentium penuria,
quam pauci vero Ministri, qui sancto desiderio incensi, suis
commodis, militatib; q; neglectis solam Christi gloriam, ani-
marumq; salutem spectent. 3. Inveniet Pastorum oves ma-
teriales custodientium ab eodem S. Archiepiscopo & Cardi-
nale sequentibus verbis propositū: Perpendamus ovum Pa-
stores, illos, qui in Cappadocum regione sunt, qualia & quanta
pro pecorum suorum studiis patientur. Illi saepe numero uni-
versum triduum nive obruti perdurant. Dicuntur autem &
qui in Lydia sunt, non minor amala ferre, dum integros men-
ses difficilem illam solitudinem, pessimarumq; bestiarū ple-
nam vagando circumvent. Sit tantum erga pecora diligentia
impendant Pastores illi, quam, quæso, excusationem habebi-
mus, quibus rationales anima conceditasunt, quòd profundis
hunc somnum dormimus? Quis, quæso, ab eo nos suppicio
eripiet, quod istis debetur? si enim corpus trucidandum ex-
ponere, si innumeræ mortes ferre oportebat, numquid ad hoc
munus tanquam ad nundinas currendum erat?

V. Si denique se intrase convertat, & ibi sanè efficacissima
reperiit motiva ad Zelum animarum in se excitandum, in-
gentia scilicet illa lucra propria, quæ ex eodem Zelo reporta-
bit, quorum primum est copiosa pro peccatis propriis satisfa-

ctio,

Ego, de qua jam pridem S. Jacobus c. 5. dixit: *Qui conversus fecerit Peccatorem ab errore via sua, salvabit animam ejus morte, et operiet multitudinem peccatorum.* Quod confutans S. Chrysostomus ho. 5. adversus Judæos, sape, ait, una anima, quam lucrat i fuimus, potest innumerabilem pecatorum pondus abolere, animaque nostra pretium in extremo die judicis fieri. Hinc ho. 3. super Gen. ait: *Hoc nostra salutis argumentum erit, et occasio, si non soliom pro nobis ipsi solliciti, sed et proximo utiles fuimus, ipsum ad viam veritatis manuducentes.* Alterum lucrum est meritorum calculum ingens augmentum et coacervatio; si enim magna mercedis est, inquit S. Gregorius l. 19. mor. c. 16. a morte epercarnem quandoque morituram, quanti est meriti a morte anima liberare in caelesti Patria sine fine victuram? Quod ipsum confirmans S. Chrysostomus ho. 3. in gen. ait: *ut anima corpore melior est. ita his, qui indigentibus pecunias et facultates suppeditant, maioribus premiis digni sunt hi, qui admonendo, et continuo docendo in eiam rectam supinos et desides inducunt, monstrando eis divinarum virtutum frumentorum, et vitiorum malevolentiam.* Si ergo, ut ex eodem sancto supra ostensum est, plus facit; qui animam unican convertit, quam si immensas eroget Pauperibus pecunias, et tali erogatione autem haud dubie ingentium meritorum cumulus obveniret, facilè appareret, quam amplam mercedem sperare possit is, qui cum sincero Zelo, animarum lucro sensu totum impendit. Certè idem S. Pater ho. 29. in Epistolam ad Rom. assertere non dubitavit, bonum Pastorem, qualem Christus vult, cum innumerabilibus Martyribus componi posse, siquidem Martyr semel tantum propter Christum moritur, hic verò nullies propter gregem, ut adeò meritò Christus Matth. 5. dixerit: *Qui fecerit, et docuerit, hic magnus habebit in regno calorum.*

VI. Atque hæc scilicet sunt motiva, quæ, ut verbis S. Caroli Borromæi iterum utar, si cogitent Animarum Curatores, jure ac meritò sperari debet, talibus cogitationibus quæ si facibus quibusdam animum illorum accensum iri, ut nullius vel maximus labore esse possit, quem illi subire recusent, ne pretiosissimi Christi Sanguinis fructus in ipsis, aliisque ipsorum negligentia pereat.

